

2006

SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIO INFORMAL
(INTERVENCIO EDUCATIVA III). CURS 1996-97

PROFESSORS JOAQUIM CASAL i RAFEL MERINO
FACULTAT DE CIENCIES DE L'EDUCACIO
UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA

Aquesta assignatura de 4 crèdits s'ofereix des del Departament de Sociologia i s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació. En tant de oferta de "lliure elecció" és oberta a tots els alumnes de la Universitat interessats en l'Educació no Formal i Informal, especialment per alumnes de Diplomatura de Mestres i d'Educació Social. Com a assignatura d'"itinerari de psicopedagogia" s'ofereix als alumnes de les especialitats d'Educació Infantil i Primària.

L'objectiu general del curs consisteix en la identificació i reconeixement dels processos d'educació al marge de l'educació específicament escolar i en l'estudi de la interacció entre l'educació escolar i no escolar. De forma més particular i monogràfica el temari es centra en l'anàlisi sociològica dels processos d'educació familiar i l'impacte dels "mass media" en el desenvolupament de la personalitat social. En un nivell de major concreció el curs introdueix, també, a les estratègies i intervencions educatives en el lleure de la infància i adolescència.

1. MARC DE REFERENCIA

- 1.1. Els conceptes d'escenari formatiu i situació d'aprenentatge. L'educació formal, no formal i informal: terminologia i criteris de divisió conceptual. Ambits, institucions i programes d'educació no formal. Els camps d'educació informal.
- 1.2. Tres models d'educació escolar: exclusió, segmentació i inclusió. Tres estadis socials: capitalisme industrial, tecnològic i informacional. Canvis en l'educació no formal i informal.
- 1.3. Els components formals, no formals i informals de la formació. El concepte d'itinerari aplicat a la formació.
- 1.4. La formació en relació als processos d'inclusió i exclusió social. La dualització i la polarització en el mercat de la formació, del treball i de les posicions socials.

2. LA SOCIALITZACIO FAMILIAR

- 2.1. La socialització primària en el context de la institució familiar. La interacció educativa i el desenvolupament de la personalitat social de l'infant.

- 2.2. Els canvis a l'interior de la família en el pas de la tradició a la modernitat i la postmodernitat. Tendències recessives i emergents en la relació familiar.
- 2.3. Classes socials, contextos culturals i família.
- 2.3. La construcció de tipologies sobre famílies. Els models de socialització familiar.
- 2.4. Metodologia de l'observació i de l'entrevista aplicada a l'estudi de casos de models de socialització familiar.

3. L'IMPACTE DELS MITJANS DE COMUNICACIO SOCIAL EN ELS PROCESSOS DE SOCIALITZACIO DE LA INFANCIA I L'ADOLESCENCIA

- 3.1. L'impacte econòmic, polític i social dels "mass media". De la TV com a revolució a la fi de la TV".
- 3.2. Els "mass media" a la família en el llindar del segle XXI: la família multimedia i la reordenació de l'espai i del temps familiar.
- 3.3. Dimensions de l'anàlisi de l'impacte de la Televisió: els estudis d'audiència. L'audiència infantil i familiar.
- 3.4. Dimensions de l'anàlisi de l'impacte de la Televisió: els estudis de l'impacte de la TV sobre les conductes (la teoria hipodèrmica, l'efecte limitat i l'efecte global)
- 3.5. Dimensions de l'anàlisi de l'impacte de la Televisió: l'anàlisi de contingut dels missatges (estereotips socials i valors prioritzats).
- 3.6. Quatre modalitats familiars de consum televisiu.
- 3.7. L'escola davant el fenomen del consum massiu de televisió. La intervenció possible des de l'escola.

4. LA INTERVENCIO EDUCATIVA EN EL LLEURE

- 4.1. L'estructura del temps de producció, reproducció i lliure disposició. El temps disponible, l'oci i el consum en el lleure abans, ara i en el futur pròxim.
- 4.2. L'anàlisi sociològica del lleure
- 4.3. Les quatre intencionalitats de la intervenció educativa en el lleure infantil i juvenil. Els principis pedagògics de l'educació en el lleure en el marc dels moviments de renovació pedagògica.

- 4.4. La intervenció educativa en el lleure infantil i juvenil a Catalunya en els darrers 30 anys. La intervenció com a programa d'acció i com a moviment.
- 4.5. Exemplificació d'intervencions educatives en el lleure infantil.
- 4.6. Els components de l'intervenció en el temps lliure: projecte educatiu, organització, planificació, programació, i avaluació. Simulació i/o exemplificació de casos.

BIBLIOGRAFIA

L'educació informal; dossier "materials de lectura"

Llibres de consulta o complementaris:

- J.TRILLA; La educación informal, ed. PPU BCN 1987
J.TRILLA; La educación fuera de la escuela, ed. Paideia BCN 1985
J.TRILLA; Pedagogia de l'oci, ed.CEAC BCN 1985
J.TRILLA; Otras educaciones, ed. Anthropos BCN 1993
Ph.COOMBS; La crisis mundial de la educación, Santillana 1985
Mc.LUHAN; El aula sin muros, ed. Cultura popular BCN 1968
A.GIDDENS; Sociología, ed. Alianza Universidad M.1991
U.ECO; Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas, BCN 1968
M.MORAGAS; Sociología de la comunicación de masas, Gili 1985
J.CORBELLA; La comunicació social a Catalunya 1981-1991; Generalitat
J.BAGGALEY; Analisis del mensaje televisivo, Gili 1967
J.IBAÑEZ i altr. El análisis de la realidad social, Alianza 1986
L.VILCHES; La televisión, los efectos del bien y del mal, Paidós 199
J.CASASUS; Teoria de la imagen, Salvat, 1973
T.PUIG; Cultura i temps lliure; Ajuntament de Barcelona 1985
T.PUIG; Animació sociocultural i joventut urbana; BCN 1985
P.Besnard; La animación sociocultural; Paidós 1991
AAVV; Pensar nuestra sociedad, ed. Tirant lo blanc Valencia 1991
E.GIL; Ocio y prácticas culturales de los jóvenes, M.Cultura 1985
E.GIL; Los depredadores audiovisuales, Anagrama M. 1985
G.MUSITU i altr.; Familia y educación, Labor M.1988
I.ALONSO; La crisis de la institución familiar, Salvat 1973
HORTON-HUNT, Sociología, Mc.Grawill 1980
AAVV; Per educar en l'esplai; ed. Alella BCN 1988
J.ALEGRE; Dinàmiques de lleure; Generalitat BCN 1992
J.FRANC; El lleure com a projecte, Generalitat 1985
A.MARTINELL i altr.; L'animació de grups d'esplai; Laia 1984
AAVV; Les activitats del temps lliure en l'horitzó 2010; BCN 1990
M.CEBRIAN; La Televisión, crear para ver; ed Clave 1992
L.RICO; TV, fábrica de mentiras; Espasa Calpe 1992
L.RICO; El buen telespectador; Espasa 1994
FERRES J. Televisión y educación, Paidós 1994
AAVV; El futur en joc i tecnojocs, Generalitat, 1991
WOLTON D. Elogio del gran público; Gedisa 1992
JOVER D. La formación ocupacional; ed. Popular 1990
PAIN A. Educación Informal; Nueva visión 1992
GREENFIELD P.M. El niño y los medios de comunicación; Morata 1985
J.PALACIOS, Medio Familiar a Enciclopedia práctica de Pedagogia
GARRIDO L.i altr. Estrategias familiares, Alianza Madrid 1993
J.YOUNIS, El aula fuera del aula; Nogal, Gran Canarias 1993
F.ROCA, Per comprendre el futur, Fund.Bofill, BCN 1994
J.ECHEVERRIA, Cosmopolitas domésticos, Anagrama BCN 1995
M.ALONSO i altr, Teleniños públicos;teleniños privados; Madrid 1995
AAVV, El Cole y la Tele; Monogràfic Cuadernos Pedagogia 241 (1995)
AAVV, Qué hacemos con la Tele?; Cuadernos de Pedagogia 231 (1994)
I.RUIZ; Ocio y estilos de vida; V Informe FOESSA, Madrid 1995